

ת"פ 30099/12/13 - מדינת ישראל נגד עלא אגבאריה, אחמד אגבאריה, מוחמד אגבאריה

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 30099-12-13 מדינת ישראל נ' אגבאריה ואח'

בפני כב' השופטת ברכה בר-זיו
המאשימה:

מדינת ישראל
ע"י פמ"ח (פלילי) "י עו"ד
א.אליאל

נגד
הנאשמים:

1. עלא אגבאריה
ע"י עו"ד ר. מחאג'נה
2. אחמד אגבאריה
ע"י עו"ד ח. מחאג'נה
3. מוחמד אגבאריה
ע"י עו"ד גב' ע. זועבי

החלטה

1. נגד 3 הנאשמים הוגש כתב אישום בו יוחסו להם, בין היתר (באישום הראשון) עבירות של חטיפה לשם סחיטה ושוד בנסיבות מחמירות, תקיפה בנסיבות מחמירות. נטען בכתב האישום כי העבירות בוצעו ביום 27.11.13.
2. שני המתלוננים אשר בהתאם לאמור בכתב האישום, בוצעו כנגדם העבירות שיוחסו לנאשמים, הם תושבי כפר קוד שברשות הפלסטינית.
3. המאשימה זימנה את המתלוננים למספר ישיבות שנקבעו לשמיעת הראיות, אך המתלוננים לא התייצבו, למרות שזומנו. צווי הבאה לא בוצעו בשים לב למקום מגוריהם של המתלוננים.
4. בנסיבות אלה, ביקשה ב"כ המאשימה, בישיבת יום 15.9.14, לעכב את ההליכים באישומים הנ"ל נגד 3 הנאשמים (כאשר נגד נאשם מס' 3 הוגש כתב אישום מתוקן נפרד המתייחס לעבירות האחרות שיוחסו לו בכתב האישום).
5. ב"כ המאשימה ביקשה שהות על מנת לפנות בבקשה מתאימה ליועץ המשפטי לממשלה בבקשה

לעיכוב ההליכים.

6. ב"כ הנאשמים התנגדו לבקשת המאשימה וביקשו להורות על זיכוי הנאשמים .
7. בהחלטה מיום 15.9.14 איפשרתי למאשימה להגיש את הבקשה.
8. בישיבת יום 25.12.14 הודיעה ב"כ המאשימה כי עדיין אין לה תשובה לבקשה לעיכוב ההליכים, וביקשה אורכה נוספת.
9. בישיבת יום 11.3.15 הודיעה ב"כ המאשימה כי יש החלטה של היועץ המשפטי לממשלה לעכב את ההליכים נגד 3 הנאשמים לגבי האישום הראשון, וזאת לפי סעיף 231 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב). בהתאם, ביקשה ב"כ המאשימה לעכב את ההליכים ולאפשר למשיבה לאתר את המתלוננים ואז לחדש את ההליכים.
10. ב"כ הנאשמים חזרו על התנגדותם לעיכוב ההליכים וביקשו לזכות את הנאשמים. ב"כ הנאשמים טענו כי אי אפשר להשאיר את האישום נגד הנאשמים תלוי ועומד משך זמן כה רב. לטענתם, בית המשפט איפשר למאשימה לנסות לאתר את הנאשמים במשך שנה, הנאשמים התייצבו לכל הדיונים ושהו במעצר בית ממושך ויהיה זה בלתי סביר להמשיך לעכב את ההליכים, דבר שיגרום לנאשמים עוגמת נפש.

דין

11. סעיף 231(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, קובע כי
- "בכל עת שלאחר הגשת כתב אישום ולפני הכרעת הדין, רשאי היועץ המשפטי לממשלה, בהודעה מנומקת בכתב לבית המשפט, לעכב את הליכי המשפט; הוגשה הודעה כאמור יפסיק בית המשפט את ההליכים באותו משפט".**
12. סמכותו של בית המשפט להתערב בהחלטת היועץ המשפטי לממשלה לעכב את ההליכים נידונה על ידי כבוד השופט אגרנט עוד בבג"צ 156/56 פרידה שור נ. היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד יא' 285. בשלב ראשון הוא קובע כי מקור הסמכות לעכב את ההליכים הוא בכוחו של היועץ המשפטי באנגליה להודיע לבית המשפט על הפסקת הליכים כשמסמעות הודעתו היא **"לא זיכוי הנאשם מהאישום שיוחס לו, כי אם רק הפסקת הדיונים ; ולפי הדעה, שידה היום על העליונה באנגליה, פירוש הדבר, שאין בידי היועם"ש לחדש עוד את הדין במשפט בו רשם הודעה כנ"ל, אם כי זכאי הוא, מאידך גיסא, להגיש כתב אישום חדש".**

הוא מוסיף כי באנגליה רואים סמכות זו "כבעלת אופי שיפוטי", וסמכות זו היא כה רחבה וסופית עד שלא ניתן לבית המשפט בכוח לפקח על השימוש בה או להתערב בו".

בהמשך בוחן כבוד השופט אגרנט את "שאלת כוחו של בית משפט זה להתערב בשימוש בסמכות זו" ומסקנתו היא כי בידי בית המשפט נתון הכוח לפקח על אופן השימוש של היועץ המשפטי בסמכותו "כשם שמוקנה בידו הכוח לפקח על פעולותיהם של השלטונות האחרים", דהיינו ההתערבות חייבת להיות מצומצמת רק למקרים בהם היא נוגדת את טובת הציבור.

13. שאלה דומה, בדבר הירף התערבות בית המשפט בהחלטת היועץ המשפטי לממשלה, נבחנה על ידי כבוד השופט ע. ארבל בבג"צ 379/09 "אומץ" - אזרחים למען מנהל תקין וצדק חברתי ומשפטי נ' פרקליט המדינה מר משה לדור (5.8.10) כדלקמן:

"פסיקת בית משפט זה נדרשה לא אחת לשאלת היקף הביקורת השיפוטית על החלטות היועץ המשפטי לממשלה - כעומד בראש התביעה הכללית - בסוגיית ההעמדה לדין. בענייננו התקבלה ההחלטה על סגירת תיק החקירה נגד המשיב 2 על-ידי פרקליט המדינה, היות שהיועץ המשפטי לממשלה פסל עצמו מלדון בעניין. ואולם, העקרונות המנחים לעניין החלטת היועץ המשפטי לממשלה יפים גם להחלטה הנתקפת בענייננו, הן משום מעמדו הרם של פרקליט המדינה בהיררכיה הפנימית של התביעה הכללית, הן משום שעקרונות אלה נוגעים לעצם הביקורת השיפוטית על החלטות בעניין העמדה לדין וכזו ההחלטה בענייננו.

ככל החלטה מנהלית המתקבלת על-ידי רשות שלטונית, גם החלטת רשויות התביעה האם להגיש כתב אישום נגד חשוד חשופה לביקורת שיפוטית. יחד עם זאת, בביקורת על החלטות אלה גוזר בית המשפט על עצמו איפוק רב והתערבותו בהן מצומצמת ביותר. שיקול הדעת הכרוך בהפעלת הסמכות על-ידי רשויות התביעה - הן במישור הערכת הראיות, הן במישור הערכת האינטרס הציבורי - הוא שיקול דעת רחב ביותר (עניין יהב, בעמ' 31 - 32; פסקאות 9 ו- 12 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה בעניין קצב). בבוחנו את סבירות שיקול הדעת של היועץ המשפטי לממשלה "...בית המשפט אינו ממיר את שיקול-דעת היועץ המשפטי לממשלה בשיקול דעתו שלו. אין בית המשפט פועל כ'יועץ משפטי על'" (בג"ץ 6009/94 שפרן נ' התובע הצבאי הראשי, פ"ד מח(5) 573, 582 (1994). להלן: עניין שפרן). דברים אלה נכונים הם גם כאשר ההחלטה על ההעמדה לדין לא התקבלה על-ידי עובד ציבור בכיר במערך התביעה הכללית כפרקליט המדינה.

ההתערבות בהחלטות התביעה הכללית בסוגיית העמדתו לדין של פלוני תהא שמורה על כן למקרים בהם נגועה ההחלטה בחוסר סבירות קיצוני או בעיוות מהותי (עניין שפרן, עמ' 582 - 583; בג"ץ 5675/04 הנ"ל, בעמ' 208; בג"ץ 6781/96 אולמרט נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נ(4) 793, 806 (1996); עניין גנור, בעמ' 523 - 524). היטיב לתאר את המקרים אשר יצדיקו את התערבות בית משפט זה השופט מ' חשין: "אלה הם המפתחות שיפתחו את שערי

בית המשפט הגבוה לצדק ויביאו להתערבותו בהחלטות של רשויות התביעה - יועץ משפטי לממשלה או התביעה הצבאית - לענין אי-פתיחתם של הליכים פליליים (או להחלטות בדומה להן): החלטה שנתקבלה שלא ביושר או שלא בתום-לב; החלטה שנתקבלה ממניעים נפסדים ולא טהורים; החלטה שנתקבלה בסתירה ברורה לאינטרס הציבור (בג"צ 156/56 שור נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד יא 285, 300-301); החלטה שנתקבלה בחוסר-סבירות קיצוני או מהותי (במובנו הרחב); החלטה שהיא בלתי סבירה בעליל; החלטה שנתקבלה בעיוות מהותי; החלטה הנגועה במישגה היורד לשורשו של עניין" (בג"ץ 4550/94 אישה נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מט(5) 859, 871 - 872 (1995). ראו גם: פסקה 51 לפסק דינו של השופט לוי בעניין קצב).

14. בעניינו, איני נדרשת אפילו לבחון האם החלטת היועץ המשפטי "נגועה במישגה היורד לשורשו של ענין" מאחר וכל באי כוח הנאשמים לא טענו דבר כנגד החלטה זו אלא רק טענו כי יגרם לנאשמים עינוי דין ככל שההליך הפלילי "ימשיך לרחף מעל ראשם".

15. על מנת לבחון טענה זו, יש מקום להדרש למהותו של ההליך הפלילי בכלל, ועליו עמד כבוד השופט ברק בע"פ 951/80 קניר נ. מדינת ישראל, פ"ד לה(2) 516, 503 :

"הליך זה [ההליך הפלילי] אינו תחרות או מאבק בין תובע לנאשם, אשר כל סטיה מכללי התחרות או המאבק יש בה כדי להכריז על המנצח. ההליך הפלילי הוא מסגרת דינים, הבאים להגשים את המשפט הפלילי, דהיינו, לקבוע חפות או אשמה.

לשם כך על ההליך הפלילי לחשוף את האמת, וזו מטרתו העיקרית. כמובן, עמידה על כללים וחשיפת האמת אינן שתי משימות נוגדות. נהפוך הוא: הכללים באים לקבוע סטנדרט של ניהול משפט, אשר - על פי נסיון החיים - יש בו כדי להביא לחשיפת האמת, ובכך תואמות שתי משימות אלה. עם זאת, יש ועמידה פורמלית על סדר הכללים בעניין מיוחד יהיה בה כדי לגרום לעיוות דין, אם בדרך של הרשעת החף מפשע ואם בדרך של זיכוי הנאשם. בנסיבות אלה יש לשאוף לכך, כי הכללים עצמם ייתנו לבית המשפט סמכות ושיקול - דעת לעשות צדק. לא למותר יהא לחזור על דבריו של הנשיא זמורה, אשר אמר, בע"פ 1/48 סילוסטור נ' היועץ המשפטי, פ"ד א' 5, בעמ' 18:

'הפרוצידורה הפלילית על דיניה מכילה לטובת הנאשם תריס בפני עיוות - דין. רוצים לתת לנאשם את מלוא ההגנה ההוגנת. אבל אסור לסלף את הרעיון הזה על - ידי הפרזה בפורמליות. פרוצידורה פלילית טובה צריכה בוודאי לתת לנאשם את מלוא ההגנה, כדי למנוע עיוות-דין, אבל הדיון הפלילי אינו צריך לקבל צורת משחק אשקוקי שבו מהלך אחד בלתי נכון קובע את גורל המשחק. תפקיד הדיון הפלילי - להוציא לאור משפט. מוטב אמנם שעשרה רשעים יצאו זכאים משצדיק אחד יצא חייב, אבל במה דברים אמורים? - כשהשאלה היא הוכחת האשמה,

ולא כשהכתוב מדבר על ליקויים טכניים בכתב - ההאשמה וכדומה'.

נסיון החיים, אשר גיבש את כללי הדין, קבע איזון עדין בין צורכי הנאשם מזה לבין צורכי החברה מזה. צורכי הנאשם, אלה צרכיו האמיתיים למשפט הוגן, אם בשלב החקירה ואם בשלב המשפט. צורכי החברה, אלה צרכיה האמיתיים להרשעת האשמים ולזיכוי החפים מפשע. איזון עדין זה מתערער, כאשר כללי הדין מופעלים, באופן שפגמים וכישלונות טכניים של התביעה או של ההגנה חורצים את גורל המשפט. ארון הציבור בתבונת המערכת הפלילית מתערער, שכן אין הוא רואה - בלשונו של הנשיא זמורה - ששופטיו נכנסים לטרקלין, שבו דנים על חטא ועונשו, אלא רואה הוא את שופטיו עומדים בפרוזדור ודנים על עניינים טכניים גרידא. ... אכן, החשש הוא, שהדין הפלילי - במקום להיות מערכת מאוזנת ומבוקרת, שנועדה לחשוף את האמת - יהפוך לכר נרחב לתכסיסים והשהיות בעלי אופי פורמלי גרידא".

ובבש"פ 6353/02 מדינת ישראל נ' הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ, פ"ד נז(1) הוסיפה כבוד השופטת ד. דורנר על דברים אלה כי :

"הזכויות הדיוניות של נאשמים בפלילים הן זכויות יסוד של האדם בישראל. כיום הן מעוגנות

בעיקרן בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו (להלן - חוק היסוד), בסעיפים 3, 5 ו-7. לפי סעיף 8 לחוק היסוד (פיסקת ההגבלה), פגיעה בהן מותרת רק בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל שנועד לתכלית ראויה ובמידה שאינה עולה על הנדרש, או לפי חוק כאמור, מכוח הסמכה מפורשת בו.נ

ככלל, על בית המשפט לפרש חוקים הפוגעים בזכויות אדם באורח דווקני ולהפעיל שיקול דעת שניתן לו לפגוע בזכות אדם באופן שהזכות לא תיפגע אלא במידה המזערית הנדרשת. חובה זו,

המעוגנת בסעיף 11 לחוק היסוד - המחייב את כל רשויות המדינה, לרבות בית המשפט, לכבד

את הזכויות המעוגנות בו ככל שהן מתיישבות עם התחיקה שעל פיה הן פועלות - חלה גם על חוקים שנתקבלו לפני חקיקת חוק היסוד, ושתוקפם נשמר לפי סעיף 10 לחוק היסוד. ראו בש"פ 537/95 גנימאת נ' מדינת ישראל (להלן - בש"פ גנימאת [3]), בעמ' 375, בעמ' 418-419.

בהפעילו את שיקול דעתו על בית המשפט לתת לזכויות האדם משקל רב לעומת האינטרס הציבורי. עמד על כך המשנה לנשיא (כתוארו אז) ברק:

"...[ה]יחס בין זכויות האדם לבין האינטרס הציבורי - שו[נ]ה[ה] בעקבות חוקי היסוד. עם

העלאת רמתן הנורמטיבית של זכויות האדם... לרמה חוקתית על-חוקית, עלה משקלן היחסי של זכויות האדם המעוגנות בחוק היסוד לעומת האינטרס הציבורי" (בש"פ

גנימאת [3], בעמ' 419)ו.

16. בענייננו - אין בעיכוב ההליכים כל פגיעה בזכויות הנאשמים (שלא כבענין שנידון בב"ש 6353/02 שם לא עמדה המאשימה במועדים שקבועים בחוק להגשת הערעור), אלא מדובר ב"כשלון טכני" בלבד של המאשימה לאתר את המתלוננים, וככזה הוא אינו יכול לחרוץ את גורל המשפט.

17. באופן דומה נפסק גם בבש (נצ') 1349/08 מחמד סרור נ' מדינת ישראל (18.9.08) כי:

"זיכוי הנאשמים, מקום שהוגשה בקשה לעיכוב ההליכים, שהינה נפרדת ושונה במהותה מבקשה לחזרה מכתב האישום, תרוקן מתוכן את משמעות סעיף 231 לחוק.

עיכוב הליכים משמעותו איננה אלא הפסקת ההליך בשלב בו מוגשת הודעת העיכוב, והקפאתו באותו שלב. ליועץ המשפטי לממשלה מוקנית הסמכות לחדש את ההליכים שעוכבו, כמפורט בסעיף 232 לחוק.

אין בהחלטה על עיכוב הליכים כדי להביא לסיום ההליך באופן סופי ומוחלט, שכן קיימת האפשרות לחדשו, ברור, איפוא, כי עיכוב הליכים במהותו אינו יכול להביא לתוצאה של זיכוי הנאשם".

18. לאור כל האמור, אני מקבלת את בקשת המאשימה, ומורה על עיכוב ההליכים בתיק, על פי האמור בסעיף 231(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982.

לאור הסכמת באי כוח הצדדים והנאשמים ההחלטה תשלח בדואר.

מזכירות תמציא עותק מההחלטה לב"כ הצדדים ולנאשמים בדואר רשום.

ניתנה היום, כ"ג ניסן תשע"ה, 12 אפריל 2015, בהעדר הצדדים.